Ἱπποκράτης **ΑΒΔΗΡΑ** Δημόκριτος

> Ἱπποκράτους: Ἐπιστολαί. R. Hercher: Ἐπιστολογράφοι Ἑλληνικοί. Παρίσοι 1873. Σ. 291-310

Ἱπποκράτους Ἐπιστολαί.

Ι'. Ἀβδηριτέων ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος Ἱπποκράτει χαίρειν.
Κινδυνεύεται τὰ μέγιστα τῇ πόλει νῦν, Ἱππόκρατες, ἀνὴρ τῇ ἡμετέρῃ, ὃς καὶ τῷ παρελθόντι χρόνῳ καὶ τῷ μέλλοντι αἰώνιον ἠλπίζετο τῇ πόλει κῦδος, ὦ πάντες θεοί, φθονηθῆναι, οὗτος ὑπὸ πολλῆς τῆς κατεχούσης αὐτὸν σοφίης νενόσηκεν, ὥστε φόβον ἔχομεν, ἢν φθαρῇ τὸν λογισμὸν Δημόκριτος, ὄντως δὴ τὴν πόλιν ἡμέων Ἀβδηριτέων καταλειφθήσεσθαι. Ἐκλαθόμενος γὰρ ἁπάντων καὶ ἑωυτοῦ πρότερον, ἐγρηγορέων καὶ νύκτα καὶ ἡμέρην, γελῶν ἕκαστα μικρά τε καὶ μεγάλα καὶ οὐδὲν οἰόμενος εἶναι τὸν βίον ὅλον διατελέει. Γαμέει τις, ὁ δὲ ἐμπορεύεται, ὁ δὲ δημηγορέει, ἄλλος ἄρχει, πρεσβεύει, χειροτονέεται, ἀποχειροτονέεται, νοσέει, τιτρώσκεται, τέθνηκεν, ὁ δὲ πάντα γελᾷ, τοὺς μὲν κατηφέοντας τε καὶ σκυθρωποὺς τοὺς δὲ χαίροντας ὁρέων. Ζητέει δὲ ὁ ἀνὴρ καὶ περὶ τῶν ἐν Ἅιδου καὶ γράφει ταῦτα, καὶ εἰδώλων φησὶ πλήρεα τὸν ἠέρα εἶναι, καὶ ὀρνίθων φωνὰς ἐπακούει, καὶ πολλάκις νύκτωρ ἐξαναστὰς μόνος ἡσυχῇ ᾠδὰς ἄδειν ἔοικε, καὶ ἀποφαίνεται μεταχωρεῖν ἐς τὴν ἀπειρίην, καὶ εἶναι Δημοκρίτους ὁμοίους ἑωυτῷ ἀναριθμήτους, καὶ συνδιέφθαρται τῇ γνώμῃ τὸ χρῶμα. Ταῦτα φοβεύμεθα, Ἱππόκρατες, ταῦτα ταρασσόμεθα. Ἀλλ' ὦ φίλε, καὶ ταχὺς ἐλθὼν νουθέτησον τὴν πατρίδα, μηδὲ ἡμέας ἀποβάλῃς. Καὶ γὰρ οὐδὲ ἀπόβλητοί ἐσμεν, καὶ ὧν ἡμῖν μαρτυρέει κῶς. Οὐκ ἂν ἀπαρτίσαι εὐδοξίης τῆς ἐπ' αὐτῷ περιοσθείη ἢ χρήματα ἢ παιδείης (καίτοι τὰ τῆς παιδείης πολλῷ σοι βελτίω τῶν τῆς τύχης), ἀλλά σοι καὶ ταῦτα συχνὰ παρ' ἡμέων καὶ ἄφθονα γενήσεται· τῆς γὰρ Δημοκρίτου ψυχῆς ἀλλ' οὐδ' ἢν χρυσὸς ἡ πόλις ἀντάξια βουλοίμεθ' οὐδ' ὅ τι ἂν ἀφηρήσαντα. Τοὺς νόμους ἡμέων δοκέομεν νοσέειν, Ἱππόκρατες, τοὺς νόμους παρακόπτειν. Ἴθι θεραπεύσων, ἀνδρῶν φέριστε, ἄνδρα ἀοίδιμον, οὐκ ἰητρὸς, ἀλλὰ κτίστης ἐὼν ὅλης τῆς Ἰωνίης, περιβάλλειν ἡμῖν ἱερώτερον τεῖχος, πόλιν, οὐκ ἄνδρα θεραπεύσεις, βουλὴν δὲ νοσέουσαν καὶ κινδυνεύουσαν ἀποκλεισθῆναι μέλλεις ἀνοιγνῦναι, αὐτὸς νομοθέτης, αὐτὸς δικαστής, αὐτὸς ἄρχων, αὐτὸς σωτήρ, καὶ ἐπὶ τούτοις ἐκεῖνος ἀφίξῃ. Ταῦτά σε προσδοκέομεν, Ἱππόκρατες, ταῦτα καὶ γένοιτο ἐλθών.
Μιᾶς πολίων οὐκ ἀσήμου, μᾶλλον δὲ ἡ Ἑλλὰς ὅλη δεῖταί σε φυλάξαι σῶμα σοφίης. Αὐτὴν δὲ δόκει παιδείαν πρεσβεύειν πρὸς σὲ τῆς παρακοπῆς ταύτης ἀπαλλαγῆναι δεομένην. Ξυγγενὴς μὲν οὖν, ὡς

ἔοικε, πᾶσι σοφίη, τοῖσι δ' ἐγγυτέρω κεχωρηκόσι αὐτῆς ὥσπερ ἡμῖν καὶ μᾶλλον πλέον. εὖ ἴσθι, χαριῇ γε τῷ μέλλοντι αἰῶνι, μὴ προεκλιπὼν Δημόκριτον ὡς ἐπιλήθῃ προτρέψαντα ἀληθείης.

οὐ γὰρ Ἀσκληπιῷ προσπέπλεξαι γένος τε τέχνῃ, ὁ δὲ Ἡρακλέος ἐστὶ ἀδελφιδοῦς, ἀφ' οὗ Ἄβδηρος, ὥς που πυνθάνῃ πάντως, ἧς ἐπώνυμος ἡ πόλις.

ὥστε κἀκείνῳ χάρις ἡ Δημοκρίτου γένοιτ' ἂν ἴησις. ὁρέων οὖν, ὦ Ἱππόκρατες, ἐς ἀναισθησίην ἀπορρέοντα δῆμόν τε ἄνδρα ἀρίσημον, σπεῦδε πρὸς ἡμέας. δεόμεθα, φεῦ ὡς γε τὰ ἀγαθὰ περισσεύσαντα νόσοι τυγχάνουσι. ὁ Δημόκριτος γὰρ ὅσον ἐρρώσθη πρὸς ἄκρα σοφίης, ἴσα κινδυνεύει νῦν ἀποπληξίῃ διανοίης γε ἠλιθιότητι κεκακῶσθαι, οἱ δ' ἄλλοι, ὅσοι πολλοὶ Ἀβδηριτέων, κἂν ἀκαιρής ἡ ἀπαιδευσίη, τόν γε κοινὸν κατέχουσι νόον, ἀλλὰ νῦν γε φρονιμώτεροι νοσοῦντα σοφὸν κρίνειν οἱ πρὶν ἄφρονες.

ἧκε οὖν μετὰ Ἀσκληπιοῦ πατρός, ἧκε μετὰ Ἡρακλέος θυγατρὸς Ἠπιόνης, ἧκε μετὰ παίδων τῶν ἐπὶ Ἴλιον στρατευσαμένων, ἧκε νῦν παιώνια νόσου φέρων ἄκεα.

εὐκαρπήσῃ δὲ γῆ ῥίζας τε βοτάνας ἀλεξιφάρμακα μανίης ἄνθεα· σχεδὸν οὖν οὐδέποτε κομιμώτερον εὐφορήσει ἢ νῦν γῆ τε ὀρέων ἀκρώρειαι ἢ νῦν Δημοκρίτῳ τὰ πρὸς ὑγιείην. ἔρρωσο.

ΙΑ'. Ἱπποκράτης Ἀβδηριτέων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν.

Ὁ πολίτης ὑμέων Ἀμελησαγόρης ἦλθεν ἐς Κῶ, καὶ ἐτύχε τότε ἐοῦσα ἡ ἀνάληψις τῆς ῥάβδου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρῃ καὶ ἐτήσιος ἑορτή, ὡς ἴστε, πανήγυρις ἡμῖν τε πομπὴ πολυτελὴς ἐς κυπάρισσον, ἣν ἔθος ἄγειν ~~καὶ~~ τοῖσι τῷ θεῷ προσήκουσι. ἐπειδὴ σπουδάζειν ἐῴκει, ἦν τε τῷ λόγῳ καὶ τῆς προσόψιος ὁ Ἀμελησαγόρης, πεισθεὶς ὅπερ ἄν, ἐπείγειν τὸ πρῆγμα, ἀνέγνων τε ὑμέων τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἐθαύμασα ὅτι περὶ ἑνὸς ἀνθρώπου ὡς εἷς ἄνθρωπος ἡ πόλις θορυβεῖσθε.

μακάριοί γε δῆμοι ὁκόσοι ἴσασι τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ἔρυματα ἑωυτῶν, καὶ οὐ τοὺς πύργους οὐδὲ τὰ τείχεα, ἀλλὰ σοφῶν ἀνδρῶν σοφὰς γνώμας.

ἐγὼ δὲ πείθομαι τέχνας μὲν εἶναι θεῶν χάριτας, ἀνθρώπους δὲ ἔργα φύσιος. μὴ νεμεσήσητε, ἄνδρες Ἀβδηρῖται, εἰ οὐχ ὑμέας δοκέω ἀλλὰ τὴν φύσιν αὐτὴν καλέειν με ἀνασῶσαι ποίημα ἑωυτῆς, κινδυνεῦον ὑπὸ νούσου διαπεσεῖν.

ὥστε πρὸ ὑμέων ἐγὼ φύσει τε θεοῖσιν ὑπακούων σπεύδω νοσεῦντα Δημόκριτον ἰήσασθαι, εἴπερ δὴ τοῦτο νοῦσός ἐστι, ἀλλὰ μὴ ἀπάτῃ συνοικάζετε, ὅπερ εὔχομαι. καὶ γένοιτο ἂν πλέον τῆς ἐν ὑμῖν εὐνοίης τεκμήριον τὸ πρὸς ὑπόνοιαν ταραχθῆναι.

ἀργύριον δέ μοι ἐρχομένῳ οὔτε ἀνάφυσις οὔτε θεὸς ὑπόσχοιτο, ὥστε μηδ' ὑμεῖς, ἄνδρες Ἀβδηρῖται, βιάζεσθε, ἀλλ' ἐᾶτε ἐλευθέρης τέχνης ἐλεύθερα τὰ ἔργα. οἱ δὲ μισθαρνοῦντες δουλεύειν ἀναγκάζουσι τὰς ἐπιστήμας, ὥσπερ ἐξανδρα-

(ἀκολουθεῖ)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ποθέοντες αὐτὰς ἐκ τῆς προτέρης παρρησίης. ἀλλ' ὡς εἰκὸς καὶ γνώσαιτο ἂν ὡς περὶ μεγάλης νούσου, καὶ ἀρνηθεῖεν ἂν ὡς περὶ σμικρῆς, καὶ οὐκ ἂν ἔλθοιεν ὑποσχόμενοι, ἢ πάλιν ἔλθοιεν μὴ κληθέντες. οἰκτρός γε ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος, ὅτι δι' ὅλου αὐτοῦ ὡς πνεῦμα χειμέριον ἡ ἀφόρητος φιλαργυρίη διαδέδυκε, ἧς εἴθε μᾶλλον ἅπαντες ἰητροὶ ξυνῄνεσαν ἀποθεραπεῦσαι ~~χαλεπωτάτην~~ χαλεπωτέρην μανίης νοῦσον, ὅτι καὶ μακαρίζεται νοῦσος ἐοῦσα καὶ κακοῦσα.

οἶμαι δὲ ἔγωγε καὶ τὰ τῆς ψυχῆς νοσήματα πάντα μανίας εἶναι σφοδρὰς ἐμποιοῦντας δόξας τινὰς ἢ φαντασίας τῷ λογισμῷ, ὧν ὁ δι' ἀρετῆς ἀποκαθαρθεὶς ὑγιάζεται.

ἐγὼ δὲ εἰ πλουτεῖν ἐξ ἅπαντος ἐβουλόμην, ὦ ἄνδρες Ἀβδηρῖται, οὐκ ἂν εἵνεκεν δέκα ταλάντων διέβαινον πρὸς ὑμέας, ἀλλ' ἐπὶ τὸν μέγαν ἐρχόμενος Περσέων βασιλέα, ἔνθα πόλιες ὅλαι προσήκουσαι τῆς ἐξ ἀνθρώπων εὐτυχίης κεχρημάτισμέναι, ἰώμην ἂν τὸ ἐκεῖ λοιμὸν ἀνιών.

ἀλλ' ἀπηρνησάμην ἐχθρῶν Ἑλλάδι χώρην ἐλευθερῶσαι κακῆς νούσου. καὶ τὸ μὲν ἐπ' ἐμοὶ καταναυμαχεῖ τοὺς βαρβάρους, εἶχον δ' ἂν αἰσχύνην τὸν βασιλέος πλοῦτον καὶ πατρίδος ἐχθρῶν περιουσίην, περικείμενος δ' ἂν αὐτά, ὡς ἑλέπολις τῆς Ἑλλάδος ὑπάρχων.

οὐκ ἔστι πλοῦτος τὸ πανταχόθεν χρηματίζεσθαι· μεγάλα γὰρ ἱερὰ τῆς ἀρετῆς ἐπὶ δικαιοσύνην, οὐκ [illegible] ἀλλ' ἐμφανέα ἐόντα. ἢ οὐκ οἴεσθε ἴσον ἁμάρτημα εἶναι σῴζειν πολεμίους ἢ ~~ἰᾶσθαι~~ φίλους ἰᾶσθαι μισθοῦ;

ἀλλ' οὐχ ὧδε ἔχει τὰ ἡμέτερα, [illegible] οὐ καρποῦμαι νούσους, οὐδὲ διώχης ἤκουσα τὴν Δημοκρίτου παρακοπήν, ὃς εἴτε ὑγιαίνει, φίλος ἔσται, εἴτε νοσέει, θεραπευθεὶς φίλος πλέον ὑπάρξει.

πυνθάνομαι δὲ δὲ αὐτὸν ἐμβριθέα καὶ γέρον τὰ ἤθεα καὶ τῆς ὑμετέρης πόλιος ἐόντα κόσμον. ἔρρωσθε.

ΙΒ! Ἱπποκράτης Φιλοποίμενι χαίρειν.

Οἱ τὴν τῆς πόλιος ἐπιστολὴν ἀποδόντες τοι πρέσβεις ἢ τὴν ἀπέδοσαν, ἤσθην δὲ κάρτα ξενίην τε ὑπισχνεομένου σέο καὶ τὴν ἑτέρην διαίτην. ἔλθοιμεν δὲ αἰσίῃ τύχῃ καὶ ἀφιξόμεθα ὡς ὑπολαμβάνομεν χρηστοτέρῃσι ἐλπίσι, ἐξ ὧν ἐν τῇ γραφῇ παραδεδήλωνται οὐ μανίην ἀλλὰ ψυχῆς τινὰ ῥῶσιν ὑπερβάλλουσαν διασαφέοντος τἀνδρός, μήτε παίδων μήτε γυναικὸς μήτε συγγενέων μήτε οὐσίης μήτε τινὸς ὅλως ἐμφροντίδι ἐόντος, ἡμέρην δὲ ἢ εὐφρόνην πρὸς ἑωυτῷ κατιγνῶτος ἢ ἰδιάζοντος τὰ πάμπολλα ἐν ἄντροισιν ἢ ἐρημίῃσιν ἢ ὑπὸ σκέπῃσι δενδρέων καὶ ἐν μαλθακῇσι ποίῃσι (herbis) ἢ παρ' ἡσύχοισι ὑδάτων ῥείθροισι.

ξυμβαίνει μὲν οὖν τὰ πολλὰ τοῖσι μελαγχολῶσι τοιαῦτα· σιγηλοί τε γὰρ ἐνίοτε ἢ μονήρεες ἢ φιλέρημοι τυγχάνουσι, ἀπανθρωπέονταί τε ξυμφυγ

ὄψιν ἀλλοφρονεόντων νομίζοντες. οὐκ ἀπεικὸς δὲ καὶ τοῖσι περὶ παιδείην ἐσπουδακόσι τὰς ἄλλας φροντίδας ὑπὸ μιῆς τῆς ἐν σοφίῃ διαθέσιος σεσοβῆσθαι.
ὥσπερ γὰρ δμῶες καὶ δμωΐδες ἐν τοῖσιν οἴκοισι θορυβέοντες καὶ γαυριάζοντες, ὁκόταν ἐξαπιναίως αὐτοῖσι δεσπότεα ἐπιστῇ, πτοηθέντες ἐφησυχάζουσι, παραπλησίως καὶ λοιπαὶ αἱ κατὰ ψυχὴν ἐπιθυμίαι ἀνθρώποισι κακῶν ὑπηρέτιδες. ἐπὴν δὲ σοφίης ὄψις ἑωυτὴν ἐπιστήσῃ, ὡς δοῦλα τὰ λοιπὰ πάθεα ἐγκεχώρηκεν.
ποθέουσι δὲ ἄλσεα καὶ ἡσυχίην οὐ πάντως οἱ μαινόμενοι, ἀλλὰ καὶ οἱ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ὑπερφρονήσαντες ἀταραξίης ἐπιθυμίῃ.
ὁκόταν γὰρ ὁ νόος ὑπὸ τῶν ἔξω φροντίδων κοπτόμενος ἀναπαύσασθαι θελήσῃ τὸ σῶμα, τότε ταχέως ἐς ἡσυχίην μετήλλαξε, εἶτα ἀναγὰς ~~ὄρθιος~~ ὄρθριος ἐν ἑωυτῷ περισκοπέει κάλλιον χωρίον ἀληθείης, ἐν ᾧ οὐ γυνή, οὐ τέκνα, οὐ κασίγνητοι, οὐ ξυγγενέες, οὐ δμῶες, οὐδ᾽ ὅλως οὐδὲ ἓν τῶν θόρυβον ἐμποιεόντων, πάντα δ᾽ ἀποκεκλεισμένα τὰ ταράσσοντα ἐρημίην ὑπὸ φόβου, οὐδὲ πλησιάσαι τολμέοντα ὑπὸ εὐλαβείης τῶν αὐτόθι οἰκεόντων· οἰκέουσι δὲ τὸ χωρίον ἐκεῖνο τέχναι καὶ ἀρεταὶ καὶ θεοὶ καὶ δαίμονες καὶ βουλαὶ καὶ γνῶμαι.
καὶ ὁ μέγας πόθος ἐν ἐκείνῳ τῷ χωρίῳ τοὺς πολυκνιδέας ἀγείρας κατέσκεπται, εἰς ὃ τάχα καὶ Δημόκριτος ὑπὸ σοφίης μετοικήσας εἶτ᾽ οὐκ ἔθ᾽ ὁρέων τοὺς ἐν τῇ πόλι, διὰ μέγα πλοῦ ἐκδεδημηκώς, δοξάζεται μανίης νόσον διὰ τὸ φιλέρημον, ἐπιδόσεσι δὲ Ἀβδηρῖται ἀργύρου ἐλιγχθῆναι ἂν οὐ ξυνιᾶσι Δημόκριτον.
ἀλλὰ σὺ γε ἤρτυ κατάρχου τῶν ξυνίων ὦ ἑταῖρε Φιλοποίμην· οὐδὲ γὰρ ἐθέλω τεταραγμένῃ τῇ πόλει παρασχεῖν ὄχλησιν, ἐκ παλαιοῦ ἴδιον ἔχων ξεινόν σε, ὡς οἶσθα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΙΓ'. Ἱπποκράτης Διονυσίῳ χαίρειν.
Ἢ παρίμενόν με ἐν Ἀλικαρνησσῷ ἢ φθάνοντα αὐτὸς ἐλθέ, ὦ ἑταῖρε· κατὰ πᾶσαν γὰρ ἀνάγκην ἀπιέναι ἐς Ἄβδηρά μοι Δημοκρίτου χάριν, ἐφ᾽ ὃν νοσέοντα μετεπέμψατό με ἡ πόλις.
ἀλλ᾽ ἔκτοπος (at mirabilis) γάρ τις ἡ ξυμπαθείη τῶν ἀνθρώπων, Διονύσιε, ὡς μία ψυχὴ ~~συννοσεόντων~~ συννοσεόντων τῷ πολίτῃ. ὥστε μοι δοκέουσι καὶ αὐτοὶ θεραπείης δέεσθαι. ἐγὼ μὲν οἶμαι οὐδὲ νοῦσον αὐτὸ εἶναι, ἀλλ᾽ ἀμετρίην παιδείης, οὐκ οὖσαν δὲ τῷ ὄντι ἀμετρίην, ἀλλὰ νομιζομένην τοῖσιν ἰδιώτῃσι, ἐπεὶ οὐδέποτε βλαβερὸν τῆς ἀρετῆς τὸ ἄμετρον. δόξα δὲ νόσος γίγνεται τὸ διὰ τὴν τῶν κρινόντων ἀπαιδευσίην, δοκιμάζει δὲ ἕκαστος ἐξ ὧν αὐτὸς ἔχει τὸ ἐν ἄλλῳ πλεονάζον περισσεύειν. καὶ ἴσως ποιεῖ ὁ δειλὸς ἀμετρίην τὴν ἀνδρείην ὑπολαμβάνει, καὶ ὁ φιλάργυρος τὴν μεγαλοψυχίην, καὶ πᾶσα ἔλλειψις ὑπερβάλλειν δοκέει τὸ τῆς ἀρετῆς ξύμμετρον.
ἐκεῖνον μὲν οὖν αὐτὸν ἰδόντες μετὰ τῆς ἐνθάδε προχωρίας καὶ ἀκου-

(ἀκολουθεῖ)

σαντες τὸν λόγον αὐτοῦ ἄμεινον εἰσόμεθα.
σὺ δὲ ἔπειξον, ὦ Διονύσιε, παραγενέσθαι· βούλομαι γάρ ὑπομεῖναί σε τῇ πατρίδι μου μέχρις ἂν ἐπανέλθω, ὅπως τῆς ἡμετέρης φροντίζῃς καὶ πρὸ τῶν ἐμῶν τῆς πόλιος. ἔπειτ' οὐκ οἶδ' ὅπως ἐκ ξυντυχίης ὁ χειμὼν τὸ ἔτος ἐστὶ καὶ τὴν ἀρχαίην φύσιν ἔχει· ὥρη δὲ πολλὰ παρενοχλέουσι νοῦσοι. πλὴν ὅμως πάριθι.-----

---

ΙΔ'. Ἱπποκράτης Δαμαγήτῳ χαίρειν.

Οἶδα παρὰ σοὶ γενόμενος ἐν Ῥόδῳ, Δαμάγητε, τὴν ναῦν ἐκείνην (Ἁλίας ἐπιγραφὴ ἦν αὐτῇ), πάγκαλόν τινα καὶ εὔπρυμνον, ἱκανῶς τε κατεροπισμένην, καὶ διάβασιν εἶχε πολλήν. ἐπῄνεις δὲ καὶ τὸ ναυτικὸν αὐτῆς ὡς ὀξὺ καὶ ἀσφαλὲς καὶ εὔτεχνον ὑπουργῆσαι, καὶ τοῦ πλόου τὴν ~~εὐδραμίην~~ εὐδρομίην. ταύτην ἔκπεμψον ἡμῖν, εἰ οἷόν τε, μὴ κώπησι ἀλλὰ πτεροῖσι ἐρετμώσας· ἐπείγει γὰρ τὸ πρῆγμα, φιλότης, καὶ ἐς Ἄβδηρα διαπλεύσας πάνυ ταχέως βούλομαι νοσεῦσαν δύνασθαι πόλιν διὰ νοσεῦντα ἕνα Δημόκριτον. ἀκούεις που πάντως τὸ κλέος. τοῦτον οἱ παῖδες αὐτοῦ [illegible] μανίην κεκακῶσθαι· ἐγὼ δὲ βούλομαι [illegible] αὐτοῦ παρανοίην, ἀλλ' ἐκπόνοισι δόξαν εἶναι. γελᾷ, φασί, αἰεὶ καὶ οὐδέποτε παύεται γελῶν ἐπὶ παντὶ πρήγματι, καὶ σημεῖον αὐτὸ τοῦτο μανίης δοκέει. ----

Ἔνι μέντοι τι, Δαμάγητε, κακὸν παρ' ἕκαστον αὐτοῦ γέλωτος. εἰ γὰρ ἡ ἀκμὴ φλαῦρον, τὰ διὰ παντὸς φλαυρότερον. καὶ εἴποιμ' ἂν αὐτῷ· «Δημόκριτε, νοσέοντος καὶ ~~παντὸς~~ κτεινομένου καὶ τεθνεῶτος καὶ πολιορκεομένου καὶ παντὸς ἐμπίπτοντος κακοῦ, ἕκαστον τῶν προσδομένων ὅλκησι γέλωτος ὑποκέεται. ἐθελοκακέεις δέ, εἰ δύο ἐόντοιν τοῖν κόσμοιν, λύπης καὶ χαρᾶς, οὐ θάτερον ἐκβέβληκας. μακάριος γὰρ ἂν ἦς (ἀλλ' ἀδύνατον), εἰ μήτε μήτηρ σοι ἐνενόσησεν μήτε πατὴρ μήτε τὰ τυχόντα τέκνα ἢ γυνὴ ἢ φίλος. ἀλλὰ διὰ τὸν σὸν γέλωτα ἵνα σώζηται εὐτυχέως τὰ πάντα. ἀλλὰ νοσεόντων γελᾷς, ἀποθνησκόντων χαίρεις, εἴτε τί που πύθοιο κακόν, εὐφραίνεαι. ὡς πονηρότατος εἶ, ὦ Δημόκριτε, καὶ πόρρω γε σοφίης, εἰ νομίζεις ταῦτα μηδὲ κακὰ εἶναι. μελαγχολᾷς οὖν, ὦ Δημόκριτε, κινδυνεύων καὶ αὐτὸς Ἀβδηρίτης εἶναι, φρονιμωτέρη δὲ ἡ πόλις.»

Ἀλλὰ περὶ μὲν δὴ τούτων ἀκριβέστερον ἐκεῖ λέξομεν, Δαμάγητε· ἡ δὲ ναῦς καὶ τὸν χρόνον ὃν ἐπιμέλλω σοι χρονίζει.

(ἀκολουθεῖ)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΙΕ'. Ἱπποκράτης Φιλοποίμενι χαίρειν.

Σύννους καὶ περιφροντικῶς ὑπὲρ Δημοκρίτου, ἐκείνην τὴν νύκτα καταδαρθείς, πρὸς ἀρχομένην τὴν ἠῶ ὄναρ ἐφαντάσθην, ἐξ οὗ νομίζω πάντα μηδὲν ἐπισφαλὲς γενήσεσθαι.

ἔκπληκτος δὲ διηγέρθην.

ἐδόκεον γὰρ αὐτὸν τὸν Ἀσκληπιὸν ὁρῆν, φαίνεσθαί τε αὐτὸν πλησίον, ἤδη δὲ πρὸς τῇσι Ἀβδηριτέων πύλῃσι ἐτυγχάνομεν. - - - -

ὤρεξε δέ μοι τὴν χεῖρα ὁ θεός, κἀγὼ λαβόμενος ἄσμενος ἐλιπάρεον ξυνέρχεσθαι καὶ μὴ καθυστερέειν τί μου τῆς θεραπείης· ὁ δὲ «οὐδέν τι» ἔφη «ἐν τῷ παρεόντι χρηίζεις ἐμέο, ἀλλά σε αὕτη ξυνηγήσεται ἡ θεὸς κοινή, ἀθανάτων τε καὶ θνητῶν.» ἐγὼ δὲ ἐπιστραφεὶς ὁρέω γυναῖκα καλήν τε καὶ μεγάλην ἀφελῶς πεπλοκισμένην, λαμπρείμονα ... καὶ ὁ μὲν δαίμων ἐχωρίσθη. κείνη δὲ ἡ γυνὴ πιέζασά με τοῦ καρποῦ μαλθακῇ τινι εὐτονίῃ διὰ τοῦ ἄστεος ἦγε φιλοφρονεομένη. ὡς δὲ πλησίον τῆς οἰκίης ἦμεν, ἵνα τὴν ξενίην ἐδόκεον κατεστῆσθαι, ἀπῄει ὡς φάσμα, τοσόνδε εἰποῦσα «αὔριόν σε παρὰ Δημοκρίτῳ καταλήψομαι.» ἤδη δὲ αὐτῆς μεταστρεφομένης «δέομαι» ἔφην «ὦ ἀρίστη, τίς εἶ καὶ τί σε καλέωμεν;» ἡ δὲ «Ἀλήθεια» ἔφη· «αὕτη δὲ ἣν προσιοῦσαν ὁρῇς» (καὶ ἐξαίφνης ἑτέρη τις κατεφαίνετο, οὐκ ἀκαλλὴς μὲν οὐδὲ αὕτη, θρασυτέρη δὲ καὶ σεσοβημένη) «Δόξα» ἔφη «καλέεται, κατοικεῖ δὲ παρὰ τοῖς Ἀβδηρίτῃσι.»

ἐγὼ δὲ ἀναστὰς ὑπεκρινάμην ἐμαυτῷ τοὔναρ, ὅτι δὲ [illegible] Δημόκριτος, ὅπου γε αὐτὸς ὁ θεραπεύων θεὸς ἀπῆν, οὐκ ἔχων ὕλην θεραπείης· ἀλλὰ ἡ μὲν ἀλήθειη τοῦ ὑγιαίνειν παρὰ Δημοκρίτῳ μένει, ἡ δὲ τοῦ νοσέειν αὐτὸν δόξα παρὰ Ἀβδηρίτῃσιν ὄντως κατοικεῖ.

ταῦτα πιστεύω ἀληθέα εἶναι, Φιλοποίμην ...

ΙϚ'. Ἱπποκράτης Κρατεύᾳ χαίρειν.

... νῦν ὅτε, εἰ καί ποτε ἄλλοτε, βοτανολόχησον ὁκόσα τε [illegible] ὁκόσα δύνασαι, ἀναγκαίη γὰρ ἐπείγει, καὶ διάπεμψαί μοι αὐτὰ ἐπ' ἄνδρα ὅλῃ πόλει ἰσοβάσιον, Ἀβδηρίτην μέν, ἀλλὰ Δημόκριτον· νοσέειν γὰρ αὐτόν φασι καὶ καθάρσιος κάρτα χρηίζειν ἐκτὸς μανίης ἐόντα. μὴ χρησαίμεθα μέντοι σου τοῖσι φαρμάκοισι, ὥσπερ καὶ πέπεισμαι· ἀλλ' ὅμως εὐτρεπίσασθαι χρὴ πανταχόθεν.

- - - - - - - - -

βεβαιότεραι δ' ~~ἀεὶ~~ αἰεὶ αἱ δὲ ἐλλεβόρων διὰ τοῦτο καθάρσιες ...

μὴ χρησαίμεθα δὲ ἡμεῖς ἐπὶ Δημοκρίτου μηδενὶ τέλεον ...

(ἀποδοθεῖ)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΙΖ'. Ἱπποκράτης Δαμαγήτῳ χαίρειν.

Τοῦτ' ἐκεῖνο, Δαμάγητε, ὅπερ εἰκάζομεν, οὐ παρέκοπτε Δημόκριτος, ἀλλὰ πάντα ὑπερεφρόνεε, καὶ ἡμέας ἐσωφρόνιζε καὶ δι' ἡμέων πάντας ἀνθρώπους.

Ἐξέπεμψας δέ μοι, φιλότης, ὡς ἀληθέως Ἀσκληπιάδα νηῦν, ἣ πρόσθεν μετὰ τοῦ ἡλίου ἐπίσημον καὶ Ὑγιείην, ἐπεὶ κατὰ δαίμονα τῷ ὄντι ἱεροδρομέουσα, καὶ ἐκείνῃ τῇ ἡμέρῃ κατέπλευσεν ἐς Ἄβδηρα, ᾗπερ αὐτοῖσι ἐπεπρήγμεα ἀφίξεσθαι.

Πάντας οὖν ἀολλέας πρὸ τῶν πυλέων εὕρομεν, ὡς εἰκός, ἡμέας περιμένοντας, οὐκ ἄνδρας μοῦνον ἀλλὰ καὶ γυναῖκας, ἔτι δὲ καὶ πρεσβύτας καὶ παιδία, νὴ τοὺς θεοὺς κατηφέα καὶ τὰ νήπια.

Καὶ οὗτοι μὲν ὧδε εἶχον ὡς ἐπὶ μαινομένῳ τῷ Δημοκρίτῳ.

Ὁ δὲ μετ' ἀκριβείης τότε ὑπερεφιλοσόφεε.

Ἐπεὶ δέ με εἶδον, ἔδοξάν που σμικρόν τι ἐφ' ~~ἑωυ~~ ἑωυτῶν γεγονέναι καὶ χρηστὰς ἐλπίδας ἐποιεῦντο,

ὁ δὲ φιλοποιέομεν ἄχρι ἐπὶ τὴν ξενίην σε ὁρμέεσθαι, κἀκείνοις ξυνεδόκεε τοῦτο.

Ἐγὼ δὲ ἔφην «ὦ Ἀβδηρῖται, οὐδὲν ἐστί μοι προὔργου ἢ Δημόκριτον θεήσασθαι».

Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἀσμενίσαντες καὶ ἥσθησαν.

Ἦγόν τέ με ξυντόμως διὰ τῆς ἀγορῆς, οἱ μὲν ἑπόμενοι, οἱ δὲ προθέοντες, ἑτέρωθεν ἕτεροι, «ὦ Ζεῦ βασιλεῦ» κεκραγότες «βοήθει θεράπευσον.» Κἀγὼ παρηγόρεον θαρσέειν, ὡς τάχα μὲν οὐδενὸς ἐόντος κακοῦ πλείονος ἐπὶ καιροῦ ὥρῃσι, εἰ δ' ἄρα καί τινος βραχέος, εὐδιορθώτου.

Καὶ ἅμα ταῦτα λέγων ᾔειν, οὐδὲ γὰρ πόρρω ἦν ἡ οἰκίη, μᾶλλον δ' οὐδὲν ἡ πόλις. Παρῆμεν οὖν (πλησίον γὰρ τοῦ τείχεος ἐτύγχανε) ἀγαγοῦσί με ἡσυχῇ. Ἔπειτα κατόπιν τοῦ πύργου βουνός τις ἦν ὑψηλὸς καὶ λασίοισι αἰγείροισι ἐπίσκιος. Ἔνθεν ἑωρᾶτο τὰ τοῦ Δημοκρίτου καταγώγια. Καὶ αὐτὸς ὁ Δημόκριτος ἐκάθητο ὑπό τινι ἀμφιλαφεῖ καὶ χθαμαλῇ πλατανίστῳ, ἐν ἐξωμίδι παχέῃ, μοῦνος, ἀνήλιφος, ἐπὶ λιθίνου θώκου, ὠχριακὼς πάνυ καὶ λιπόσαρκος, κομέων τὰ γένεια. Παρ' αὐτὸν δ' ἐπὶ δεξιῆς λεπτόρρυτον ὕδωρ κατὰ πρηνέος τοῦ λόφου ἠρεμαίως ἐκελάρυζε.

Ἦν δέ τι τέμενος ὑπὲρ ἐκείνου τοῦ λόφου, ὡς ἐν ὑπονοίῃ κατοικάζειν, νυμφέων ἱδρυμένον, αὐτοφύτοισι ὑπηρεφὲς ἀμπέλοισι.

Ὁ δ' εἶχε ἐν ὠμοστρίῃ πολλῇ βιβλίον ἐπὶ τοῖσι γούνασιν, καὶ ἕτερα δέ τινα ἐξ ἀμφοῖν τοῖν μεροῖν αὐτῷ παρεβέβλητο. Ἐσεσώρευτο δὲ καὶ ζῷα συχνὰ ἀνατετμημένα δι' ὅλων. Ὁ δὲ ὁτὲ μὲν ξυντόνως ἔγραφεν ἐπιμένων, ὁτὲ δὲ ἠρέμεε πάμπολύ τε ἐπεῖχεν καὶ ἐν ἑωυτῷ μερμήριζεν. Εἶτα μετ' οὐ πολὺ τούτων ἐρδομένων ἐξαναστὰς περιεπάτεε. Καὶ τὰ σπλάγχνα τῶν ζῴων ἐπεσκόπει, καὶ καταθεὶς αὐτὰ μετελθὼν ἐκαθέζετο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Οἱ δὲ Ἀβδηρῖται περιεστῶτες μὲν κατηφέες καὶ ἐκ πόρρω τὰς ὄψιας δακρύων ἔχοντές φασι «ὁρῇς γὰρ καὶ τὸν τοῦ Δημοκρίτου βίον αὐτός, ὦ Ἱππόκρατες, ὡς μέμηνε καὶ οὐκ οἶδεν ὅ τι ἐθέλει οὐδὲ ὅ τι ἔρδει.»

Καί τις αὐτῶν μᾶλλον ἐνδείξασθαι βουλόμενος τὴν μανίην αὐτοῦ, ὀξὺ ἐκώκυσεν ἴκελον γυναικὶ ἐπὶ θανάτῳ τέκνου ὀλοφυρομένῃ. Εἶτα ἀνῴμωξεν ἄλλος ὑποκρινόμενος παροδίτην ἀπολέσαντά τι ὧν διεκόμιζε. Καὶ ὁ Δημόκριτος ἐπακούων τὰ μὲν ἐμειδία, τὰ δὲ ἐξεγέλα, οὐκέτι οὐδὲν γράφων, τὴν δὲ κεφαλὴν θαμινὰ ἐπισείων.

Ἐγὼ δὲ «ὑμεῖς μέν» ἔφην «ὦ Ἀβδηρῖται, αὐτόθι μίμνετε, ἐγγυτέρω δὲ αὐτὸς σώματος καὶ λόγων τἀνδρὸς γενηθείς, ἰδὼν καὶ ἀκούσας εἴσομαι τὸ πάθος τὴν ἀληθείην». Καὶ ταῦτα εἰπὼν κατέβαινον ἡσυχῇ.

Ἦν δὲ ὀξὺ καὶ ἐπίφορον ἐκεῖνο τὸ χωρίον, μόλις δ' οὖν διαχρειζόμενος διῆλθον.

Ἐπεὶ δὲ ἐπλησίασα, ἔτυχε τότε ἐπελθὸν αὐτῷ, ὅ τι δήποτε γράφων ἐνθουσιωδῶς καὶ μεθ' ὁρμῆς. Εἱστήκειν δὲ αὐτόθι περιμένων αὐτέου καιρὸν τῆς ἀναπαύσιος, ὁ δὲ μετὰ σμικρὸν λήξας τῆς φορῆς τοῦ γραφείου ἀνέβλεψέ τε ἐς ἐμὲ προσιόντα καὶ φησί «χαῖρε, ξεῖνε.» Κἀγὼ «πολλὰ δὲ καὶ σύ, Δημόκριτε, ἀνδρῶν σοφώτατε.» Ὁ δὲ αἰδεσθεὶς οἶμαι, ὅτι οὐκ ὀνομαστὶ προσεῖπέ με, «σὺ δὲ» ἔφη «τί καλέομεν; ἀγνοίη γὰρ τοῦ σοῦ ὀνόματος ἦν πρόφασις τῆς τοῦ ξείνου προσηγορίης.»

«Ἱπποκράτης» ἔφην «ἔμοιγε ὄνομα, ὁ ἰητρός.»

Ὁ δὲ εἶπε «ἡ τῶν Ἀσκληπιαδέων εὐγενείη πολύ τέ σου τὸ κλέος τῆς ἐν ἰητρικῇ σοφίης πεφοίτηκεν ὡς ἐμέ. τί δέ σε χρέος δεῦρ' ἤγαγεν, ἑταῖρε; μᾶλλον δὲ πρὸ πάντων κάθισον. ὁρῇς δὲ τὸν θῶκον οὐκ ἀηδέα φύλλων θυμήρεα ὡς χλοερὸν καὶ μαλθακὸν ἐγκαθίσαι, προσηνέστερον τῶν τῆς τύχης ἐπιφθόνων θώκων.» Καθίσαντος δέ μου αὖτις φησί «ἴδιόν τι ἢ ἐπιδήμιον πρῆγμα διζήμενος δεῦρο ἀφῖξαι; φράζε σαφέως· καὶ γὰρ ἡμεῖς ὅ τι δυναίμεθα συνεργοίημεν ἄν.»

Κἀγὼ «τὸ μὲν καὶ ἀληθείην» ἔφην «αἴτιον, εἵνεκεν σεῦ. δεῦρο γὰρ ἧκον σοὶ ξυντυχεῖν ἀνδρὶ σοφῷ· ἔχει δὲ πρόφασιν ἡ πατρίς, ἧς πρεσβείην τελέω.»

Ὁ δὲ «ξενίῃ τοίνυν» φησὶ «τὰ πρῶτα κέχρησο ἡμετέρῃ». Πειρώμενος δὲ κατὰ πάντα τἀνδρός, καίπερ ἤδη μοι δήλου μὴ παρακόπτειν,

«Φιλοποίμενα οἶσθα» ἔφην «πολιήτην ὄντα ὑμέτερον;» ὁ δὲ «καὶ μάλα» ἔφη «τὸν Δάμωνος εἰ λέγεις υἱόν, τὸν οἰκέοντα παρὰ τὴν Ἑρμαΐδα κρήνην.» «τοῦτον» εἶπον, «ᾧ καὶ τυγχάνω ἐκ πατέρων ἰδιόξεινος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

«Ἀλλὰ σύ, Δημόκριτε, τῇ κρείσσονί με ξενίῃ δέχου καὶ πρῶτόν γε τί τοῦτο ὃ γράφων τυγχάνεις φράζε.»

Ὁ δὲ ἐπισχὼν ὀλίγον «περὶ μανίης» ἔφη.

Κἀγὼ «ὦ Ζεῦ βασιλεῦ» φημί, «εὐκαίρως γε ἀντιγράφεις πρὸς τὴν πόλιν.»

Ὁ δὲ «ποίην» φησί «πόλιν, Ἱππόκρατες;» ἐγὼ δὲ «οὐδὲν» ἔφην «ὦ Δημόκριτε, ἀλλ' οὐκ οἶδ' ὅπως προσέπταισα. ἀλλὰ τί περὶ μανίης γράφεις;» «τί γὰρ» εἶπε «ἄλλο ἢ τίς τ' ἐστὶ καὶ ὅκως ἀνθρώποισιν ἐγγίνεται, καὶ τίνα τρόπον ἀπολωφέοιτο; τὰ γὰρ ζῷα ταῦτα» ἔφη «ὁκόσα ὁρῇς, τούτου μέν τοι γε ἀνατέμνω εἵνεκεν, οὐ μισέων θεοῦ ἔργα, χολῆς δὲ διζήμενος φύσιν καὶ θέσιν· οἶσθα γὰρ ἀνθρώπων παρακοπῆς ὡς αἰτίη ἐπὶ τὸ πολὺ αὕτη πλεονάσασα, (ut plurimum hominum insaniae causa est) ἐπεὶ πᾶσι μὲν φύσει ἐνυπάρχει, ἀλλὰ παρ' οἷσι μὲν ἐλάσσων, παρ' οἷσι δέ τισι πλείων. ἡ δὲ ἀκρισίη αὐτῆς νοῦσοι τυγχάνουσιν, ὡς ὕλης ὁτὲ μὲν ἀγαθῆς ὁτὲ δὲ φλαύρης ὑποκειμένης.»

Κἀγὼ «νὴ Δί'» ἔφην «ὦ Δημόκριτε, ἀληθέως τε καὶ φρονίμως λέγεις. ὅθεν εὐδαιμονᾶ σε κρίνω ἀπολαύοντα τοσαύτης ἡσυχίης· ἡμῖν δὲ μετέχειν ταύτης οὐκ ἐπιτέτραπται.» ἐρομένου δὲ «διὰ τί, ὦ Ἱππόκρατες, οὐκ ἐπιτέτραπται;» «ὅτι» ἔφην «ἢ ἀγροὶ ἢ οἰκίη ἢ τέκνα ἢ δάνεια ἢ νοῦσοι ἢ θάνατοι ἢ δμῶες ἢ γάμοι ἢ τοιαῦτά τινα τὴν εὐκαιρίην ὑποτάμνονται.»

Ἐνταῦθα δὴ ἀνὴρ ἐς τὸ εἰωθὸς πάθος κατηνέχθη, καὶ μάλα ἀθρόον τι ἀνεκάγχασε καὶ ἐπετώθασε, καὶ τὸ λοιπὸν ἡσυχίην ἦγε.

Κἀγὼ «τί μέντοι» ἔφην «ὦ Δημόκριτε, γελᾷς; πότερον τἀγαθὰ ὧν εἶπον ἢ τὰ φλαῦρα;» ὁ δὲ ἔτι μᾶλλον ἐγέλα, καὶ ἄπωθεν ὁρῶντες οἱ Ἀβδηρῖται, οἱ μὲν τὰς κεφαλὰς ἑωυτῶν ἔπαιον, οἱ δὲ τὰ μέτωπα, οἱ δὲ τὰς τρίχας ἔτιλλον. καὶ γάρ, ὡς ὕστερον ἔφασαν, πλεονάζοντι παρὰ τὸ εἰωθὸς ἐχρήσατο τῷ γέλωτι.

Ὑπολαβὼν δ' ἐγὼ ἔφην «ἀλλὰ μήν, σοφῶν ἄριστε Δημόκριτε, ποθέω γὰρ αἰτίην τοῦ περί σε πάθεος καταλαβέσθαι, τίνος εἵνεκεν ἄξιος ἐφάνην ἐγὼ γέλωτος ἢ τὰ λαληθέντα, ὅπως ἢ μαθὼν παύσωμαι τῆς αἰτίης ἢ σὺ ἐλεγχθεὶς διακρέσῃ τοὺς ἀκαίρους γέλωτας.»

— — — - - - . . .

Ὁ δὲ μάλα τρηχὺ ἐπιδὼν καὶ «δύο» φησί «τοὐμοῦ γέλωτος αἰτίας δοκεῖς, ἀγαθὰ καὶ φλαῦρα. Ἐγὼ δὲ ἕνα γελῶ τὸν ἄνθρωπον, ἀνοίης μὲν γέμοντα, κενεὸν δὲ πρηγμάτων ὀρθῶν, πάσῃσι ἐπιβουλῇσι νηπιάζοντα καὶ μηδεμιῆς εἵνεκεν ὠφελείης ἀνύοντα τοὺς ἀνηνύτους μόχθους, πείρατα γῆς ἢ ἀορίστους μυχοὺς ἀμετρίῃσι ἐπιθυμίης ὁδεύοντα, ἄργυρον τήκοντα καὶ χρυσόν, ἢ μὴ παυόμενον τῆς κτήσιος ταύτης, αἰεὶ δὲ θορυβεόμενον περὶ τὸ πλέον, ὅκως αὐτοῦ ἐλάσσων γένηται.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

« καὶ οὐδὲν αἰσχύνεται λεγόμενος εὐδαίμων, ὅτι χάσματα γῆς ὀρύσσουσι δεσμίων χερσί, ὧν οἱ μὲν συμπτώσι ἐπιπεσούσης τῆς γῆς ἐφθάρησαν, οἱ δὲ πολλῷ χρόνῳ ταύτην ἔχοντες τὴν ἀναγκαίην ὡς ἐν πατρίδι τῇ κολάσει καταμένουσι, ἄργυρον καὶ χρυσὸν μαστεύοντες, ἴχνεα κόνιος καὶ ψήγματα ἐρευνῶντες, ψάμμον ἄλλην ἀλλαχόθεν ἀγείροντες καὶ γῆς φλέβας ἐκτάμνοντες, ἐς περιουσίην αὐτοὶ βωλοποιεῦντες ἐν γῆς μητρός, τὴν δὲ γῆν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐοῦσαν καὶ θωυμάζουσι καὶ πατέουσι. ὅσος γέλως. ἐπιμόχθον καὶ κρυφίην γῆν ἐρῶσι καὶ τὴν φανερὴν ὑβρίζουσι. κύνας ὠνεῦνται, οἱ δ' ἵππους, οἱ δὲ χώρην πολλὴν περιορίζοντες ἰδίην ἐπιγράφουσι, καὶ πολλῶν ἐθέλοντες δεσπόζειν οὐδὲ ἑωυτῶν δύνανται. γαμέειν σπεύδουσι ἃς μετ' ὀλίγον ἐκβάλλουσι· ἐρῶσιν, εἶτα μισέουσι· μετ' ἐπιθυμίης τεκνοῦσι, εἶτα ἐκβάλλουσι τελείους. τίς ἡ κενὴ σπουδὴ καὶ ἀλόγιστος, μηδὲν μανίης διαφέρουσα; πολεμέουσι ἔμφυλα, ἡσυχίην οὐχ αἱρετίζουσι. ἀντεπιβουλεύουσι βασιλεῦσι, ἀνδροφονέουσι, γῆν ὀρύσσοντες ἄργυρον ζητέουσι, ἄργυρον εὑρόντες γῆν ἐθέλουσι πρίασθαι, ὠνησάμενοι γῆν καρποὺς πιπρήσκουσι, καρποὺς ἀποδόμενοι πάλιν ἀργύριον καταλαμβάνουσι. ἐν ὅσῃσι μεταβολῇσι εἰσὶν, ὅσῃ κακίῃ πολιτείης. μὴ ἔχοντες αὐτὸν ποθέουσι, ἔχοντες κρύπτουσι ἢ ἀφανίζουσι. γελῶ ἐφ' οἷς κακοπραγέουσι, ἐπιτείνω τὸν γέλωτα ἀφ' οἷς δυστυχέουσι· θεσμὸν γὰρ ἀληθείης παραβεβήκασι. φιλονεικέοντες ἔχθρῃ πρὸς ἀλλήλους δίκην ἔχουσι μετὰ ἀδελφῶν, γονέων καὶ πολιτέων, καὶ ταῦτα ὑπὲρ τοιούτων κτημάτων ὧν οὐδεὶς εἰς θάνατον δεσπότης ἐστί, ἀλληλοκτονέουσι, ἀθεσμόβια φρονέοντες φίλων, πατρίδων ἀπορίην ὑπεροράουσι, πλουτίζουσι τὰ ἀνάξια καὶ τὰ ἄψυχα, ὅλης τῆς οὐσίης ἀνδριάντα ὠνέονται, ὅτι δοκέει λαλέειν τὸ ἄγαλμα, τοὺς δὲ ἀληθέως λαλέοντας μισέουσι. τῶν μὴ ἰδίων ἐφίενται. καὶ γὰρ ἤπειρον οἰκεῦντες θάλασσαν ποθέουσι, καὶ πάλιν ἐν νήσοισι ἐόντες ἠπείρων γλίχονται, ἅπαντα διαστρέφουσι ἐς ἰδίην ἐπιθυμίην, καὶ δοκέουσι μὲν ἐν πολέμῳ ἀνδρείην ἐπαινέειν, νικῶνται δὲ καθ' ἡμέρην ὑπὸ τῆς ἀσελγείης, ὑπὸ τῆς φιλαργυρίης, ὑπὸ τῶν παθέων πάντων ἀνοσέουσι. Θερσῖται δ' εἰσὶ ἐς βίον πάντες. τί δὲ τὸν ἐμὸν, Ἱππόκρατες, ἐμέμφου γέλωτα; οὐ γὰρ αὐτός τις τῆς ἰδίης ἀνοίης, ἀλλὰ ἄλλος ἄλλου καταγελᾷ, οἱ μὲν τὸν ~~ἄνθρωπον~~ μεθύοντα, ὅταν αὐτοὶ δοκέουσι νήφειν, οἱ δὲ τὸν ἐρῶντα, χαλεπωτέρην νοῦσον νοσεῦντες αὐτοί, οἱ δὲ τὸν πλέοντα, ἄλλοι δὲ τὸν περὶ γεωργίην ἀσχολεόμενον. οὐ ξυμφωνέουσι γὰρ οὔτε τῇσι τέχνῃσι οὔτε τοῖσι ἔργοισι.» ...

.... « χώρας ηὔξαντο, εἶτα ἐς αὐτὸ ἀφικόμενοι στενάζουσι, ἐν οὐδεμιῇ καταστάσει βεβαίην ἔχοντες τὴν γνώμην. ἡγεμόνες καὶ βασιλέες μακαρίζουσι τὸν ἰδιώτην, ὁ δὲ ἰδιώτης ὀρέγεται βασιληίης, ὁ πολιτευόμενος τὸν χειροτεχνέοντα ὡς ἀκίνδυνον, ὁ δὲ χειροτέχνης ἐκεῖνον

(ἀκολουθεῖ)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ὡς εὐτονεῦντα κατὰ πάντων. τὴν γὰρ ὀρθὴν κέλευθον τῆς ἀρετῆς οὐ θεωρέουσι καθαρὴν καὶ λείην καὶ ἀπρόσπταιστον, εἰς ἣν οὐδὲ εἷς ἐθέλει ἐμβῆναι, φέρονται δὲ ἐπὶ τὴν ἀπειθέα καὶ σκολιὴν, τρηχυνόμενοι καὶ καταφερόμενοι καὶ προσκόπτοντες, οἱ δὲ πλεῖστοι ἐμπίπτοντες, ἀσθμαίνοντες ὡς διωκόμενοι, ἐρίζοντες ὑστερεῦντες προκεχυμένοι. καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ἔρωτες ἀτάσθαλοι ὑποκεκρυμμένοι ἀλλοτρίης φῶρας εὐνῆς, ἀναιδείης πλεῦνες· οὓς δὲ τήκει φιλαργυρίη, νοῦσος ἀόριστος, οἱ δ' ἀλλήλοισι ἀντεπιτίθενται, οἱ δ' ὑπὸ φιλοδοξίης ἐς ὕψος ἀναχθέντες βριθεῖ κακίης ἐς βυθὸν ἀπωλείης καταφέρονται. κατασκάπτουσι ἐποικοδομέοντες. χαρίζονται, εἶτα μετανοοῦσι καὶ ἀφαιρέονται τὰ φιλίης δίκαια· κακοπραγμονέοντες ἐς ἔχθρην τὰ ξυγγενείης πολεμοποιέουσι, καὶ τουτέων ἁπάντων αἰτίη ἡ φιλαργυρίη. τί νηπίων ἀθυρόντων διαφέρουσι, παρ' οἷσι ἄκριτος μὲν ἡ γνώμη, τὸ δὲ προσπεσὸν ἥδιστον; ἐν δὲ τοῖσι θνητοῖσι τί περισσὸν ζώοισι ἀλόγοισι παραλλάσσουσι; πλὴν ὅτι ἐν αὐταρκείῃ μένουσι οἱ θῆρες. τίς γὰρ λέων ἐς γῆν κατέκρυψε χρυσόν; τίς ταῦρος πλεονεξίῃ ἐνεκορύσσατο; τίς πάρδαλις ἀπλήστῳ μεμέστωται δίψῃ; μὲν ἄγριος σῦς ὅσον ὕδατος κορεσθῇ, λύκος δὲ σπαράξας τὸ προσπεσὸν τῆς ἀναγκαίης τροφῆς ἀναπέπαυται· ἡμέρῃσι δὲ καὶ νυξὶ ξυναπτομένῃσι οὐκ ἔχει θοίνης κόρον ἄνθρωπος. Χρόνων ἐνιαυσίων τάξις ὀχείης ἀλόγων ἐστὶ τέρμα, ὁ δὲ ἐς τὸ διηνεκὲς οἰστρομανίην ἔχει τῆς ἀσελγείης. Ἱππόκρατες, μὴ γελάσω τὸν κλαίοντα δι' ἔρωτα ὅτι ξυμφερόντως ἀποκέκλεισται, μάλιστα δ' ἂν ῥιψοκινδυνῇ φέρηται κατὰ κρημνῶν ἢ βυθῶν πελάγιος, ἐπιτείνω τὸν γέλωτα; μὴ γελάσω τὸν τὴν νῆα πολλοῖσι φορτίοισι βαπτίσαντα, εἶτα μέγα μεμφόμενον τῇ θαλάσσῃ ὅτι κατεβύθισε τὴν πλήρεα; ἐγὼ μὲν οὐδ' ἀξίως δοκέω γελᾶν, ἐξευρεῖν δὲ καὶ αὐτῶν ἤθελόν τι λυπηρόν. .... οὐχ ὁρῇς ὅτι ὁ κόσμος μισανθρωπίης πεπλήρωται; ἄπειρα καὶ αὐτῶν πάθεα ξυνήθροικε; ὅλος ὁ ἄνθρωπος ἐκ γενετῆς νοῦσός ἐστι· τρεφόμενος ἄχρηστος, ἱκέτης βοηθείης· αὐξόμενος ἀτάσθαλος ἄφρων διὰ χειρὸς παιδαγωγίης· ἀκμάζων θρασύς, παρακμάζων οἰκτρός, τοὺς ἰδίους πόνους ἀλογιστίῃ γεωργήσας· ἐκ μητρώων γὰρ λύθρων ἐξέθορε τοιοῦτος. ..... τοὺς ἀναξίους δὲ ζηλοῦντας σπουδὰς τοιαύτας δρῶντας καὶ τοιαύτας, πῶς μὴ χλευάσω καὶ τὸν τοιόνδε ἀκρασίης γέμοντα βίον αὐτῶν; .....»

Επικηδία λέγων ταῦτα καί μοι, Δαμάγητε, θεοειδής τις κατεφαίνετο, καὶ τῆς προτέρης αὐτοῦ μορφῆς ἐξελελήσμην

καὶ φημί, ὦ Δημόκριτε μεγαλόδοξε, πολλοῦ γάρ με τῆς σῆς σοφίης θωυμασμοῦ πεπλήρωκας, ἀπονοστέω τέ σευ κῆρυξ ἀληθείης ἀνθρωπίνης φύσεως ἐξιχνευσαντος καὶ νοήσαντος καὶ λαλήσαντος ----»

κἀγὼ ξυντονώτερον ἐπείξας πρὸς τοὺς ὄντως Ἀβδηρίτας ἐπὶ τῇ σκοπιῇ ἀναμένοντάς με «ἄνδρες» ἔφην, «τῆς πρὸς ἐμὲ πρεσβείης χάρις ὑμῖν πολλή. Δημόκριτον γὰρ εἶδον, ἄνδρα σοφώτατον, σωφρονίζειν ἀνθρώπους μοῦνον δυνάμενον.»

ταῦτ' ἔχω σοι περὶ Δημοκρίτ. Δαμάγητε, φράζειν χηθόσυνος καὶ. ἔρρωσο.

ΙΗ. Δημόκριτος Ἱπποκράτει εὖ πράττειν.

Ἐπῆλθες ἡμῖν, ὦ Ἱππόκρατες, ὡς μεμηνόσι, ἐλλέβορον δώσων, πεισθεὶς ἀνοήτοισι ἀνδράσι, παρ' οἷσι ὁ πόνος τῆς ἀρετῆς μανίη κρίνεται.

ἐτυγχάνομεν δὲ περὶ κόσμου διαθέσιος καὶ πολογραφίης ἔτι τε ἄστρων οὐρανίων ξυγγράφοντες.

γνοὺς δὲ τὴν τουτέων φύσιν, ὡς ἀξιοπίστως πάρτα ἦν δεδημιουργημένα καὶ ὡς τελέως μανίης καὶ παραφροσύνης καθαροί, ἐμοῦ μὲν φύσιν ἐπῄνεσας, ἀπηνέας δὲ ἐμέμψω κείνους ...... ὅκοσα γὰρ ἰνδάλματα διαλάσσοντα ἀνὰ τὸν ἠέρα πλάζεται, ἃ δὴ κόσμῳ ξυνορᾶται καὶ ἀ..... τελέως. ταῦτα νόος ...... ἀλη... .... μάρτυρες δὲ τουτέων βίβλοι ὑπ' ἐμεῦ γραφεῖσαι.

χρὴ οὖν καὶ σέ, ὦ Ἱππόκρατες, μὴ ...... ἀνδράσι ξυνέρχεσθαι καὶ ξυνομιλέειν, ὧν νόος ἀκρόπλοος καὶ ἀβέβαιος καθέστηκε.

εἰ γὰρ πεισθεὶς τούτοισι ὡς μεμηνότα με ἐπότισας, ἡ πινυτὴ μανίη ἂν ἐγεγόνει ---. ἐλλέβορος γὰρ ὑγιαίνουσι μὲν δοθεὶς ἐπισκοτέει διανοίῃ, μεμηνόσι δὲ δοθεὶς κάρτα ὠφελέει.

γνῶθι γὰρ ὡς εἰ μὴ κατειληφότες με γράφοντα, ἀλλ' ἀνακεκλιμένον ἢ σχέδην περιπατέοντα ἢ προσομιλέοντα ἐμεωυτῷ ἢ ὁτὲ μὲν δυσχεραίνοντα ὁτὲ δὲ μειδιῶντα ἐπὶ τοῖς ἐννοουμένοισι ὑπ' ἐμεῦ ἢ τοῖσι μὲν προσομιλέοντα τῶν γνωρίμων οὐ προσέχοντα, ἐφιστάνοντα δὲ τὴν διανοίην καὶ κατατείνοντα ἐντατικῶς, ὡς ἂν Δημόκριτον καταγέλοιον κρίσιν ἐν τῷ δρωμένῳ μανίης εἰκόνι ἐοικέναι. ---

ἀπέπεμψα δέ σοι τὸν περὶ μανίης λόγον.

ΙΘ' Δημόκριτος Ἱπποκράτει περὶ μανίης.

-- -- -- -- -- -- --

(ἀκολουθεῖ)

Κ'. Ἱπποκράτης Δημοκρίτῳ χαίρειν

— — — —

ὡς δ' ἐντυχὼν εἶδον νὴ Δία παραφροσύνης ἔργον ἀλλὰ σχεδὸν ἀποδοχῆς πάσης, κάρτα τὴν φύσιν ἐπῄνεσα, ἄριστόν τε ἑρμηνέα φύσιος καὶ κόσμου ἔγνωκα, τοὺς δὲ ἐναγαγόντας με ἐμεμψάμην ὡς μεμηνότας· φαρμακείης γὰρ αὐτοὶ ἐχρῄζον.

ἐπειδὴ τοίνυν ταὐτόματον ἡμέας ἐς τωὐτὸ ξυνήγαγε, ὀρθῶς ποιήσεις ἐπιστέλλων ἡμῖν πυκνότερον ἢ μεταδιδοὺς τῶν ὑπὸ σέο γραφομένων ξυνταγμάτων. ἀπέπεμψα δέ σοι αὐτὸν τὸν περὶ ἐλλεβορισμοῦ λόγον. ἔρρωσο.

ΚΑ'. Ἱπποκράτης Δημοκρίτῳ περὶ ἐλλεβορισμοῦ.

— — — — — —

ΚΒ'. — — — —

ΚΓ'. Δημόκριτος Ἱπποκράτει περὶ φύσιος ἀνθρώπου.

— — — — — —

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ